

Robin eta Marian

Arrate Egaña

Artaxoa, 1976

Artaxoan ematen genituen oporrak. Hura haurtzaroko gainerako udak bezalakoa izango zelakoan abiatu ginen Nafarroa aldera, lehen-gusu-lehengusinekin batera, autoak sabaiaren parrilaraino zamaturik. Atzean geratzen zen euri etengabeko negu luzea, eta era berean Madalenetako hasierako prestatze-lanak ere. Lehendabiziko barraken hezurdurak goratzen ikus zitekeen, tabernetako apaindurak, edo postu lotsatiren baten muntaketa. Gozatuko ez genituen festak iragartzen zituzten ikurrak, alegia. Gu bagindoazen.

Aurreko udetako antzeko egoera topatuko genuelakoan heldu ginen herrira: San Juan kalean alokatzen genuen etxe zahar eta zabala, goiko alde zaharrean, genuen aurreneko jomuga. Handik gorago Erdi Aroko Setio ederra genuen, *Cerco-a*, etxe kalamastrez betetako eremu bitxi eta desordenatua, erdi eroritako hesi eta dorre mozkinduez inguratua, mamu-itsasontzia zirudien San Saturnino eliza gotikoak gailendua. Handik, beheko errepidea harturik, *frailico*-en komentura heltzen zen (non maiz lapurtu genituen sagarrak eta loreak bertako lagunekin), eta alboan zuen hilerrira, Jerusalem Ama Birjinarren elizari atxikia. Kilometro bakar batzuetara urtero

bisitatzen genituen dolmen misteriotsuak zeuden. Osterantzean, ortuak, galsoro horiak, belardi lehorrak eta makalak erreketako ezpondetan. Eta igerilekua, jakina, gure udaldiko espazio nagusia.

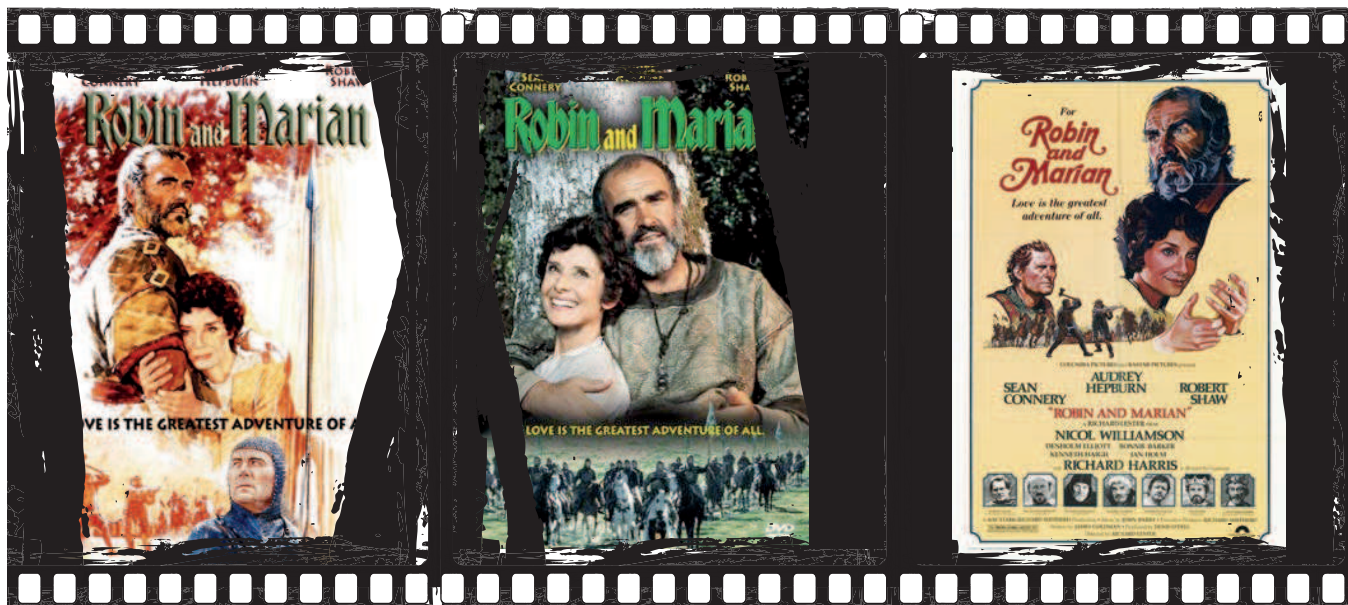
Jendea ere aski ezaguna genuen: etxea alokatzen ziguten Valencia senar-emazteak eta Bobby, haien zakurra; Ramon harakina; arrandegia astearreetan zabaltzen zuen Isabel; ahizpa okinak ("limoi erdiak" deitzen ziguten, ez omen ginen-eta oso irekiak); herriko gazteak; eta gu bezalako nerabeak, horien artean Bilboko udatiarren bat. Udako albiste nagusia bikote historiko baten apurketa zen, *Pito de Oro* herriko ile horiak eta Martak osatua, elkarrekin lau urtez ibili ondoren. Miren lehengusinarenean itxaropena piztu zen, aspalditik baitzuen mutil hura gustuko... Finean, espero zitezkeen kontuak.

Eta hala ere, dena izan zen desberdina.

Iritsi bezain laster ohartu ginen etxea lagun arrotz batzuekin konpartitu beharko genuela, zenbait zinema-kamerarirekin hain zuzen, pelikula bat filmatzen ari baitziren herrian.

Filmak, Richard Lesterrek zuzendua, *Robin eta Marian* zuen izena, eta Robinen itzulera kontatzen zuen Sherwood baso ospetsura. Han, heroiak aurre egin beharko die Eduardo II. errege ankerrak herriari eragindako gehiegikeriei. Ezustean, ordea, zahartua den heroi bat aurkitzen dugu, Sean Connery aktoreak interpretatua: nekeza zitzaion zaldi gainera igotzea, zalditik behera erortzen zen maiz, lunbalgiak nozitzen zituen edo eztulaldi latzak. Marian bikotekidea ere heldua zen, nahiz eta xarma eta dotorezia guztia gorde: nola ez bada, Audrey Hepburn baitzen... Istorioak trebeki uztartzen zituen abentura eta emozioa, kutsu malenkoniatsu eta dekadente batez.

Herrian esaten zuten Connery oso arrunta zela eta Hepburn argalegia, baina guretzat izugarritzko *glamour*-a zuten.

Artaxoa Erdi Aroko hiri kartsua bilakatu zen. Hesiak eta etxe zaharretako hormak harri-kartoez osatu eta edertu zituzten. Talde bat ikus zenezakeen hantxe, sutan zen eltzearen inguruan; hor, berriz, zaldunak lantzak zorrozten; beste alde hartan moja eta apaiz talde bat txutxu-mutxuka; beste kantoietan titiriteroak dantzatzen, edo merkatariak, janariz betetako postuetan (jaki batzuk gezurrezkoak ziren, esaterako mahatsa, ez baitzen garaia). Artaxoako Cerco-a bere garai loriatsura itzulia zela zirudien, inoiz erakutsitako distira eta harrotasuna berpizturik.

Guk ahal bezain maiz korritzen genuen tokia, estra moduan ziharduten gure lagunak agurtzen: okinak, Isabel arrain-saltzailea, Ramon harakina, Valentziatarrak, gazteak, umeak... Denak mozorrozurik, denak apain. Ekoizleek gu ere sartzerako gonbidatu gintuzten, bikingo itxura omen genuen, baina gurasoek ez ziguten baimenik eman; goizeko seieterako hasten ziren filmatze lanak, goizegi haien ustez. Debekuak ez zigun eragotzi filmazio guztietan egotea. Batzuk luzeak eta aspergarriak egiten zitzaizkigun, Connery eta Richard Harris harresi batetik koltxonetatara botatzen zirenean bezala (zaldi gainera erortzen zirela antzezten zuten); hogei bat aldiz ikusi genituen haien galtzontziloak harresi azpitik, hartze ona errodatu arte. Beste batzuetan borrokak eta jazarpenak antzezten zituzten, oiherarte eta hauts handia harrotuta. Maitasun eszena bat ere ikuskatu genuen urrutitik, Robin eta Marianen soslai ojiba-leiho batean markoztatuta.

Bitartean, astia gelditzen zitzaigun betikoan jarduteko. Arratsalde luzeetan siesta egiten genuen bero jasangaitza saihesteko, libururen bat lagun,

orduak eta orduak ematen genituen igerilekuan sartu eta atera, Lizarrara joaten ginen, Larragako festetan bigantzen aurrean lasterka egin genuen..., eta hantxe hasi zuten *Pito de Oro* eta Mirenek, azkenik, beren istorioa.

Halabeharrez, hilaren erdi partean, kamerariak, tripode eta lente guztiak jasota, ospa egin zuten, gu bakarrik utzita. Hango filmatze lana amaitu zen. Supituki, herriak bere errealitate astunaren berniza berreskuratu zuen. Cerco-ko etxeak egun batetik bestera zahartu ziren, harresiak erori eta dorreak horzgabatu. Bainu batzuk hartu genituen oraindik igerilekuan, lagun batek erregaliza bilatzen ari gineanean lehengusuari kopeta aitzurraz pitzatu zion, gladioloak lapurtu genituen *frailico*-en ortuetan, eta Miren eta *Pito de Oro*-ren zoriontasunaren lekuko izan ginen. Oreretara itzuli ginen gero.

Handik hilabete batzuetara filma ikusi genuen zinean. Izugarri gustatu zitzaigun. Han zeuden denak, Valentziatarrak, Ramon harakina, Isabel arrain-saltzailea, okinak, gure lagunak... *Pito de Oro* ere ikusi genuen gidotik kanpoko eszena batean, atzealdean, eta gezurra bazirudien ere, kamerariaren objektiboak garbi harrapatu zuen bere betiko neska lagunarekin musuka. Miren negarrez hasi zen, emeki hasieran eta sendoago azkenean. Izebak alabari aiene haien azalpena eskatu zionean, neskek azkeneko eszenak izugarri hunkitu zuela botatu zion. Robin eta Marian hiltzear zeuden, edari hilgarria edan berria baitzuten; ohean etzanda zeuden, hodeiertzerantz begira. Gizonak gezi bat botatu zuen ojiba-leihoan zehar, eta hor zebilen lagunari eskatu zion Marian eta bera gezi hura erori zen eremuan lurpera zitzan. Heriotzatik haratago doan maitasuna. Mirenek eta *Pito de Oro*-k inoiz izango ez zuten bukaera erromantikoa. Benetan hunkigarria, soilik Robin eta Marianentzat egokia.